

Voorzitter, college, collega Raadsleden en inwoners thuis

Een nieuwe vorm van de begroting ligt voor ons. Het is beter leesbaar en enkele aanbevelingen van de Rekenkamercommissie komen erin naar voren. Daar zijn we blij mee. Daarnaast legt de PvdA deze begroting naast het mooie links-progressieve coalitieakkoord..

We vragen in onze reactie op de begroting 2023 aandacht voor drie onderwerpen:

1 Energiearmoede

2 De sociale basis.

3 Veerkracht en vooruitkijken

Energie armoede

Inmiddels zijn we allemaal bekend met dit begrip. In juli dienden we samen met andere partijen de fix brigade motie in. Een project waarbij participatie en re-integratie hand in hand gaat met het doen van eenvoudige energiebesparende maatregelen. College, we zagen dat de energiecoaches zijn geïntroduceerd. Hoe gaat het met de organisatie van onze eigen Rhedense fix-brigade? Als gemeente willen we openstaan voor initiatieven uit de samenleving. Zo kwam er een mooi plan van Chris uit Rheden. Een folder met laagdrempelige energiebesparende maatregelen. College, wat doet u met dergelijke mooie initiatieven?

We krijgen signalen rond onduidelijkheid bij de aanvraag van de energietoeslag: Inwoners, vooral senioren, vragen hulp bij het invullen van de formulieren, mensen met een chronische ziekte redden het financieel nog niet. Een actieve ondersteuning helpt hierbij. Wat onderneemt de gemeente Rheden bij dit vraagstuk?

De invulling van het noodplan is een invulling van de begroting 2022. Die uitwerking zien we terug bij de jaarrekening. PvdA is benieuwd naar de invulling van dit noodplan. We vragen aandacht voor inkomensgrenzen van het sociaal minimum. Liggen deze bij 120%? 130% van een sociaal minimum?

Dan vraagt de PvdA nadrukkelijk aandacht voor de sportverenigingen en dorpshuizen, die ook te maken krijgen met hoge energierekeningen. Dit terwijl juist in deze tijden deze voorzieningen essentieel zijn. Hier stelden we al eerder vragen over. Het douchen na het sporten is steeds minder aan de orde. Laat staan de kantine verwarmen. We dienen bij dit onderwerp samen met Groen Links een motie in.

De sociale basis.

Voor een stabiele sociale basis vragen we extra aandacht voor het Schoolontbijt. Kunnen we alle kinderen letterlijk eenzelfde start geven? Kunnen we als gemeente Rheden zorgen dat er geen kinderen met honger op school zitten? Gemeente Rheden en het onderwijs kunnen samen voor kinderen en jeugd een eerlijke start verzorgen. Hierover dienen we een motie in.

Een onderdeel van de sociale basis is samenredzaamheid. Zoals u wellicht weet, ben ik betrokken bij het Rhedens Maal. Een maaltijdvoorziening in het dorp Rheden. De gemiddelde leeftijd van onze 30 vrijwilligers is 73. We merken dat de druk op deze trouwe groep vrijwilligers erg groot is. Dit geluid horen we overal van vrijwilligers. Besturen van belangenverenigingen krijgen de zaken niet rond. Dat zegt iets over de werking van de samenredzaamheid op termijn. We vragen het college om in de breedste zin aandacht te hebben voor de derde schil van het Rhedens model: de vrijwilligers! Kan deze de sociale basis stabiel houden?

In de sociale basis van onze jeugd en jong volwassenen lezen we iets bijzonders. Er worden fysieke gezondheidsdoelen gesteld in de begroting. En juist op mentaal gebied is er ook echt wat aan de hand. Omdat de Geestelijke Gezondheidszorg een lange wachtlijst kent, zitten mensen lang te wachten op adequate ondersteuning bij hun mentale problemen. En die zijn er veelvuldig in deze turbulente tijd. In ons netwerk is iemand via social media zodanig in de hoek gedrukt, dat 'ie tot 2 keer toe een suïcide poging heeft gedaan. Dat is iemand van 16! Er is warme opvang, alleen is dat helaas niet genoeg en de wachttijd voor behandeling loopt op van 3 maanden naar een half jaar. Wij dienen hier de motie van wachtverzachter in. Dat doen we dan in het kader van de aloude Loesje leus: "zorgen moet je doen, niet maken".

Ons derde aandachtspunt betreft veerkracht. Je bent pas veerkrachtig als je weet wat er op je af komt. Vooruit kijken dus, anticiperen in plaats van reageren. Dit raakt ook aan volkshuisvesting. We kunnen het niet vaak genoeg zeggen: we moeten bouwen! Daarom zijn we inmiddels heel benieuwd naar de uitwerking van onze motie "bouwen voor de toekomst" ingediend bij de programmabegroting 2021. Wanneer komen de Tiny houses er op het voormalig hockey terrein in Dieren?

We lezen over de integrale wijkaanpak in Stenfert. Mooie integrale aanpak van stenen en zorg, groen en sociaal. Het levert veerkracht op. Vragen aan het college: wat houdt deze aanpak in Stenfert nu in? Hoe ziet u integraal werken? Wat mogen inwoners verwachten van die veerkracht? En hoe gaat u die verwachtingen managen? Kan het college een toezegging doen, dat de raad meer inzicht krijgt in hoe de planmatige aanpak er uit ziet zodat we ook écht kunnen leren van deze aanpak? Is een oriënterende avond met dit thema een idee?

Vooruit kijken. Wat doen we in de gemeente Rheden aan de integrale visie van de inrichting van straat en buurt? We zijn op zoek naar een visie, meer dan een beheerprogramma. Een visie op onze dorpen en straten, waarin veiligheid, verkeer, klimaatadaptatie, elektrisch rijden, parkeren, ontmoeten, buiten spelen, gezondheid, elkaar mogelijk maken! Hoe zorgen we ervoor dat onze straten én dorpen klaar zijn voor de nabije toekomst? Hoe delen we visie met inwoners? Bij grote projecten zoeken omwonenden ons op: wat gaat er in mijn wijk gebeuren, is de vraag. Hoe betrekken we omwonenden van bijvoorbeeld Haveland? We zijn benieuwd naar hoe de Omgevingsvisie uit de startblokken komt. Dat hierin ook visie wordt meegenomen en niet alleen beheer of behoud van wat er is. Ook de uitkomst van het burgerberaad is hierbij van belang. Kan het college wat meer over onze beleidsmatige visie vertellen?

Veerkracht zien we in de organisatie van de gemeente Rheden: met de mensen die aan het werk zijn wordt veel bereikt. Complimenten daarvoor aan organisatie en college! Echter horen we ook dat de veerkracht van onze ambtelijke organisatie onder druk staat. Een veranderende organisatie, hoog ziekteverzuim, het niet vervuld krijgen van vacatures zijn hier mede debet aan. Hoe beoordeeld het college zelf de stavaza in de bedrijfsvoering? Belangrijker nog: wat merken onze inwoners daarvan? Graag een reflectie hierop.

Tenslotte, voorzitter. 14 euro minimumloon. Binnen 2 jaar moet Nederland de onlangs vastgestelde EU wet hierover implementeren in eigen wetten. Dat kan nog even duren, gezien de prioritering die de nationale regering heeft. Voor de medewerkers die in dienst zijn van onze gemeente wordt dit via CAO's geregeld. Echter voor mensen die via aanbestedingen en aannemers voor ons werken geldt dat niet. En ook zij hebben nu behoefte aan meer zekerheid. Juist nú in dure tijden. Ook hier dienen we een motie voor in.

Afsluitend: groener, socialer en dichterbij. Het thema van ons coalitieakkoord. Uitdagingen genoeg, maar de koers is bepaald. Dank!